

de Bibliotheek
op school

Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 623 05 66

info@lezen.nl
lezen.nl
KvK 41208274

Informatie over besteding € 12.9 miljoen uit het Masterplan basisvaardigheden aan bibliotheken in kinderopvang en scholen

Inleiding

Op 12 mei 2022 hebben minister Wiersma en staatssecretaris Uslu hun brief¹ (referentie 3 2 650290) over het Masterplan basisvaardigheden aan de Tweede Kamer gestuurd. Op pagina zes staat een passage onder de kop *Aansluiting school en omgeving (incl. extra aandacht voor lezen en boeken op school)* waar vermeld wordt: *Een laagdrempelige toegang tot goede boeken en persoonlijke begeleiding, via onder andere de Bibliotheek op School, zorgen voor meer leesmotivatie, wat cruciaal is voor leesvaardigheid.* Aan het eind van de brief schrijven de bewindslieden: *De komende maanden zullen wij, in samenspraak met het onderwijsveld, verdere invulling geven aan het masterplan.*

€ 12.9 miljoen beschikbaar voor BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek op school

Afgelopen zomer hebben de betrokken ambtenaren, in afstemming met Stichting Lezen/KB (vanuit het programma Kunst van Lezen²), een voorstel gedaan aan de bewindslieden hoe het gereserveerde bedrag van afgerond € 12,9 miljoen verdeeld zou kunnen worden om **nieuwe** locaties BoekStart in de kinderopvang (BS kov) en de Bibliotheek op school (dBos) in primair onderwijs en vmbo de komende jaren op te laten zetten door bibliotheken en instellingen. Op Prinsjesdag werd het bedrag bekendgemaakt en ook werd per onderdeel aangegeven hoeveel besteed zou moeten worden en de daarbij behorende aantallen locaties. Voorwaarde daarbij is wel dat het bedrag zoveel mogelijk nog dit jaar door Bibliotheken aangevraagd zou moeten worden. Op dinsdag 27 september heeft Stichting Lezen het volgende nieuwsbericht naar buiten gebracht: [Stevige impuls leesbevordering via Masterplan basisvaardigheden - Stichting Lezen](#).

Het beschikbare bedrag wordt als volgt verdeeld over de vier door OCW geselecteerde onderdelen:

1. 500 nieuwe locaties BoekStart in de kinderopvang;
2. 780 nieuwe locaties van de Bibliotheek op school in het primair onderwijs, inclusief speciaal basisonderwijs;
3. 80 nieuwe vestigingen van de Bibliotheek op school in het vmbo;
4. Voor Caribisch Nederland (BES-eilanden – Bonaire, St Eustatius en Saba) BoekStart op 16 kinderopvanglocaties en nieuwe vestigingen van de Bibliotheek op school voor alle 16 scholen po en vo.

¹ [Veel aandacht voor leesbevordering in Kamerbrief - Stichting Lezen](#)

² BoekStart, de Bibliotheek op school en een landelijk dekkende voorziening van leesbevorderingsnetwerken zijn de drie programmalijnen die samen bekend staan onder de noemer Kunst van Lezen. Dit door OCW geïnitieerde leesbevorderingsprogramma bestaat sinds 2008 en loopt tot en met 2024. Penvoerder Stichting Lezen coördineert samen met de KB het programma dat uitgevoerd wordt door de lokale bibliotheken met ondersteuning van de POI's.

Benoemde afhankelijkheden bij uitvoering

Eind oktober heeft Stichting Lezen het Projectplan *besteding € 12.9 miljoen uit het Masterplan basisvaardigheden aan bibliotheken in kinderopvang en scholen* aan het ministerie van OCW gestuurd die naar verwachting in november de vrijgemaakte middelen gaat beschikken. In de begeleidende brief bij dit projectplan heeft Stichting Lezen nadrukkelijk gewezen op de risico's en afhankelijkheden die gepaard gaan met de korte periode tot eind dit jaar waarbinnen de aanvragen gerealiseerd moeten worden. In het kort komen deze erop neer dat er vraagtekens zijn bij de beschikbare capaciteit bij zowel POI's als lokale bibliotheken om de regelingen met succes uit te voeren. Ook wordt er een voorbehoud gemaakt voor trainingscapaciteit van benodigd personeel bij deze aantallen nieuwe locaties en is er gewezen op de vraag of scholen en kinderopvangorganisaties zelf wel voldoende capaciteit kunnen inzetten. De capaciteitsvraag speelt overal maar in het bijzonder bij bibliotheken die de programma's nu nog niet uitvoeren.

Projectplan gebaseerd op bestaande stimuleringsregelingen

Sinds vele jaren zijn er stimuleringsregelingen voor BoekStart en de Bibliotheek op school. Deze stimuleringsregeling Masterplan basisvaardigheden sluit aan op bestaande regelingen voor BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek op school primair en voortgezet onderwijs. Om het aanvraagproces zo soepel mogelijk te laten verlopen zal Stichting Lezen dichtbij de systematiek blijven die ontwikkeld is rond de huidige stimuleringsregelingen. Deze systematiek is bekend bij zowel POI's die de aanvragen per provincie coördineren, als bij lokale bibliotheken die er gebruik van maken. OCW heeft aangegeven dat ze deze succesvolle systematiek via Stichting Lezen voor deze Masterplanmiddelen willen volgen.

Ondersteuning door POI's lokaal en centrale aansturing en doorontwikkeling

Een kleine 10% van het totaalbedrag is gereserveerd voor de volgende drie onderwerpen:

- Ruim 4% voor begeleidende POI's die in hun werkgebied de lokale bibliotheken ondersteunen.
- Ruim 4% voor de organisatie door Stichting Lezen, SPN, KB en VOB van de landelijke coördinatie en doorontwikkeling en uitwerking op een aantal thema's (bijvoorbeeld trainingen, werving & selectie, monitor, collectie en communicatie).
- Stichting Lezen zal een klein bedrag aanwenden om het aanvraag- en verantwoordingsproces te coördineren.

Inventarisatiefase tot en met vrijdag 25 november 2022

Voorafgaand aan de daadwerkelijke aanvraagfase (vanaf 1 december 2022 tot en met 31 maart 2023) zal in november eerst een inventarisatiefase plaatsvinden waarbij bibliotheken aangeven welke aantallen ze per onderdeel de komende jaren willen en kunnen realiseren. Aan de hand van deze inventarisatie zal in december het aanvraagproces in gang gezet worden. In de inventarisatiefase geven lokale bibliotheekdirecteuren voor eind november garantie-aantallen per onderdeel af waarvan de verwachting is dat binnen afzienbare tijd gestart kan worden. Daarbij gaat het ministerie ervan uit dat **locaties binnen anderhalf jaar starten (uiterlijk einde schooljaar 2023-2024)**. Dit betekent dat de laatste scholen en kinderopvanglocaties **tegen het eind van 2024 zoveel mogelijk operationeel zijn**.

In dit stadium hoeven nog geen namen of intentieverklaringen van scholen/instellingen overlegd te worden, dat volgt later. Een verklaring namens de bibliotheekdirecteur (per mail aan de POI) dat de bibliotheek achter de aangegeven aantallen staat, is nu voldoende. Het wordt op prijs gesteld dat wanneer bibliotheken niet intekenen op een onderdeel dat dat ook wordt vermeld in het spreadsheet.

vervolg

Masterplan basisvaardigheden

de Bibliotheek
op school

De inventarisatie is cruciaal voor het ministerie vanwege het feit dat het bedrag dit jaar beschikt moet worden en de bewindslieden de Tweede Kamer voor het eind van het jaar willen informeren over het aantal te verwachten nieuwe locaties BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek op school. We tekenen wel aan dat bibliotheken die nu niet intekenen in een later stadium geen aanspraak meer kunnen maken op de regeling tenzij er plaatsen overblijven. Wij informeren de bibliotheken daarover via de POI's aan het begin van het nieuwe jaar.

Hieronder wordt puntsgewijs uiteengezet hoe de inventarisatie van locaties BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek op school po en vmbo verloopt:

- In bijgaand spreadsheet staan per provincie de lokale bibliotheken vermeld met drie invulmogelijkheden per onderdeel: BoekStart kinderopvang, de Bibliotheek op school po en vmbo.
- Tevens staan de aantallen³ kinderopvanglocaties en scholen vermeld in het werkgebied en de aantallen kinderopvanglocaties en scholen waar de bibliotheken nu al de programma's uitvoeren.
- De lokale bibliotheken geven uiterlijk vrijdag 25 november 2022 in de drie geel gearceerde kolommen aan voor hoeveel (nieuwe) kinderopvanglocaties, basisscholen en vmbo's ze daadwerkelijk een aanvraag zullen indienen voor 31 maart 2023.
- Deze zogenaamde garantie-aantallen worden uiterlijk op dezelfde datum door de bibliotheek aan de POI in de provincie doorgegeven (de twee bibliotheken in Flevoland geven dit separaat door) die de totaalaantallen per provincie aan Stichting Lezen doorgeeft. Op maandag 28 november wordt het ministerie geïnformeerd over de stand van zaken.
- Begin december zal het daadwerkelijke aanvraagproces starten dat doorloopt tot 31 maart 2023. Uitgangspunt is de huidige stimuleringsregelingsystematiek. De aanvragen van de lokale bibliotheken worden verzameld door de POI's en ingediend bij Stichting Lezen. Nadere informatie volgt eind november.
- Als blijkt dat er per onderdeel aan te vragen locaties overblijven dan zal Stichting Lezen daar in het begin van het nieuwe jaar over informeren.

Verdeling middelen per locatie

Zoals ook bij de huidige stimuleringsregelingen het geval is, zal er nadrukkelijk ingezet worden op de bouwsteen Expertise: inzet en training leesconsulenten en kennis bevorderen van pedagogisch medewerkers, leerkrachten en docenten op het gebied van leesbevordering en digitale geletterdheid (informatievaardigheden). Bij de bouwsteen Activiteiten blijft het auteursbezoek onderdeel van de nieuwe regeling, bij BoekStart is een oudercomponent toegevoegd. Voor BoekStart was het al het geval, maar nieuw voor de Bibliotheek op school is dat het bij deze regeling mogelijk wordt geld te besteden aan de collectie (bouwsteen Leesomgeving & Collectie). Hieronder staan de bedragen die per bouwsteen beschikbaar zijn per locatie in de kinderopvang, basisonderwijs en vmbo.

³ De ingevulde aantallen zijn in de zomer van 2021 ingevuld ten behoeve van de Bibliotheekmonitor schooljaar 2020-2021. Eind dit jaar zijn de cijfers geactualiseerd voor het schooljaar 2021-2022. Eventuele mutaties kunnen vermeld worden bij invullen. De aantallen die zijn vermeld bevatten zowel de programma's BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek op school (ook de categorie verkennende gesprekken) als vergelijkbare programma's (onder een andere naam bijvoorbeeld). Bij vmbo is de benaming Scholen met een overeenkomst met de bibliotheek voor betaalde dienstverlening.

In het kort is de verdeling van het geld per locatie, in overleg met het ministerie, als volgt vastgesteld:

1. BoekStart in de kinderopvang, een bedrag van 4.500 euro voor een kinderopvanglocatie en 250 euro per locatie voor de begeleidende POI.
2. De Bibliotheek op school primair onderwijs, een bedrag van 9.000 euro voor een basisschool en 500 euro per locatie voor de begeleidende POI.
3. De Bibliotheek op school vmbo, een bedrag van 26.500 euro voor een vmbo-locatie en 550 euro per locatie voor de begeleidende POI.

BoekStart in de kinderopvang

Budget van € 4.500 per locatie voor het opzetten van BoekStart in de kinderopvang op 500 kinderopvanglocaties. De verdeling van dit bedrag per locatie is als volgt⁴:

Bouwsteen	Omschrijving	Bedrag	Percentage
Bouwsteen Expertise	Uren en scholing (voor)leesconsulent van de bibliotheek, scholing en vergoeding trainingsuren pedagogisch medewerkers	€ 2.750	61%
Bouwsteen Leesomgeving & Collectie	Collectie baby- en prentenboeken, inrichtingselement plus signingpakket kinderdagverblijf/peuterspeelzaal	€ 1.250	28%
Bouwsteen Activiteiten	Bezoek auteur/theatermaker en oudercomponent	€ 500	11%
Totaal		€ 4.500	100%

De Bibliotheek op school primair onderwijs

Budget van € 9.000 per locatie voor het opzetten van de Bibliotheek op school op 780 scholen in het (speciaal) basisonderwijs.

Bouwsteen	Omschrijving	Bedrag	Percentage
Bouwsteen Expertise	Uren leesconsulent van de bibliotheek, introductiescholing leesbevordering en informatievaardigheden van het lerarenteam door de bibliotheek en verdiepende training aan leescoördinatoren	€ 3.500	39%
Bouwsteen Leesomgeving & Collectie	Collectie boeken en andere materialen en inrichtingselement plus signingpakket schoolbibliotheek	€ 5.000	56%
Bouwsteen Activiteiten	Auteursbezoek	€ 500	5%
Totaal		€ 9.000	100%

⁴ Dit is een kader. Het kan zijn dat lokale omstandigheden leiden tot iets andere verhoudingen tussen deze bouwstenen.

De Bibliotheek op school vmbo

Budget van € 26.700 per locatie voor het opzetten van de Bibliotheek op school in het vmbo op 80 locaties.

Bouwsteen	Omschrijving	Bedrag	Percentage
Bouwsteen Expertise	Uren coördinatie bibliotheek en uren mediathecaris c.q. leesconsulent, introductietraining leesbevordering en informatievaardigheden alle vmbo docenten en verdiepingstraining (vakdocenten) leesbevordering en informatievaardigheden	€ 11.500	43%
Bouwsteen Leesomgeving & Collectie	Collectie boeken en andere materialen en inrichtingselement plus signingpakket schoolbibliotheek	€ 14.500	54%
Bouwsteen Activiteiten	Auteursbezoek	€ 700	3%
Totaal		€ 26.700	100%